

охране правопорядка, криминально-полицейской деятельности и т.д.).

Основной функцией теории (или теорий) в науках о полиции является создание таких систем знаний о полицейской деятельности, которые позволят узнавать, объяснять и управлять явлениями, процессами и событиями, в них происходящими. Говоря конкретно, это следующие функции:

- описание и классификация явлений, процессов и событий в полицейской деятельности;
- создание новых явлений, процессов и событий в изучаемой сфере деятельности;
- понимание сущности и основных детерминант изучаемых феноменов;
- управление явлениями, процессами и событиями в полицейской деятельности.³

Именно эти функции отражают конкретные взаимодействия, особенно в отношении целенаправленной диверсификации полицейской реальности, проявления которой необходимо учитывать при создании теории в системе наук о полиции. Этот постоянный и непрерывный процесс необходимо привести в соответствие с известными практическими и теоретическими потребностями. Особенно это отражается на целенаправленном системном членении наук о полиции на основании функциональных сфер полицейской реальности, прежде всего, **общественной** (*регулирующей, охранной, принуждающей, исправительной, обучающей и т.п.*), **познавательной** и **организационно-управленческой**. Это связано с тем, что данные функции можно при необходимости системно использовать в разработке теории научных дисциплин в системе наук о полиции⁴.

1. Holcr K., Porada V. a kol. Policajné vedy Úvod do teórie a metodológie. Plzeň: Vydavateľstvi a nakladateľstvi Aleš Čeněk, s.r.o., 2011. 242 s. ISBN 978-80-7380-329-2.

2. Lisoň M. Teória policajného operatívneho poznania. Bratislava: Akadémia PZ v Bratislave, 2012, 212 s. ISBN: 978-80-8054-540-6,

3. Lisoň M. Operatívno-pátracia činnosť: všeobecná časť. 1. vyd. Bratislava: Akadémia PZ v Bratislave, 2012, 225 s. ISBN 978-80-8054-541-3.

4. Lisoň M., Vaško A. Koncepcie a funkcie rozvoja procesov operatívno-pátracej činnosti // Paneurópska vysoká škola, Fakulta práva, Paneurópske právnické fórum, zborník príspevkov z vedeckej konferencie doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov, 4.4.2016, Bratislava: PEVŠ. 457 s. ISBN 978-80-89453-18-4.

5. Musil J. Použití operativní techniky k důkazním účelům v trestním řízení. In. Trestní právo č. 4-5/1999.

6. Vaško A. Podporné metódy operatívno-pátracej činnosti – možnosti ich využitia // Policajná teória a prax. ISSN 1335-1370. Roč. 25, č. 3 (2017). S. 152–160.

Марченко Олена Вікторівна

начальник відділу
організації наукової роботи
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор філософських наук

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ: ДЕРЖАВНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ВИМІРИ

Призначення філософії її глибинному, фундаментальному розумінні – озброїти людину ідеями, які б звільнили її дух від мінливих потреб буття для продуктивної творчої діяльності. Право ж виникло для задоволення її прагнення жити у справедливому суспільстві. Ці ключові устремління людства призвели до усвідомлення необхідності створення держави. Основоположник міжнародного права Гуго Гроцій дав геніальне у своїй простоті визначення поняттю «держава» – «...це досконалий союз вільних людей, укладений заради дотримання своїх прав і обопільної користі». Очевидно, що одне із ключових завдань держави полягає у забезпеченні благополуччя і безпеки нації, що безпосередньо залежить від належного правового регулювання цих складових.

Пошук найбільш адекватних міжнародно-правових механізмів забезпечення націо-

³ Porada V., Holcr K. a kol. Policejní vědy. Plzeň, 2011. S. 159.

⁴ <http://slovník.azet.sk/synonyma/> Научная специальность или научная дисциплина – это теоретически и практически обоснованная, исторически возникающая, относительно постоянная структурная единица науки. Она является частью науки в общем смысле слова, характеризуется специфическим предметом и методом изучения. Научная специальность – это развивающаяся система научных знаний об определенной области жизни и одновременно основная форма организации научной работы. В научной специальности формируется предметное и методологическое единство изучения в данной области научного исследования.

нальної безпеки в умовах глобалізації світової економіки є актуальним предметом наукових досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених. Сучасні дослідники (Allen, 2012 [1]; Chang, 2002 [2]; Corvaglia & Li, 2018 [3]; Sandhu, 2016 [4]) вивчають роль і значення міжнародних організацій у забезпеченні на міждержавному рівні безпеки націй, вказуючи при цьому на необхідності урівноважити інтереси відмінних за економічним потенціалом держав.

В цілому, зусилля науковців спрямовані на обґрунтування закономірностей, властивостей та рушійних факторів безпечного співіснування й ефективного співробітництва держав при очевидній відмінності стратегічних векторів розвитку у XXI столітті. Саме поняття національної безпеки у мінливих умовах сучасності втрачає чіткі обриси, а його категоріальна сутність змінюється, залежно від інтересів окремих суб'єктів правовідносин й стратегій економічного розвитку певних міжнаціональних об'єднань.

У сучасних умовах правопорядок більше не конститує відносно замкнуте, відокремлене і єдине співтовариство, він лишень регулює певну сферу відносин, у підтримці якої зацікавлені її учасники. При цьому вони одночасно є суб'єктами інших відносин і, відповідно, підпорядковані іншим правопорядкам. Тісна мережа транснаціональних організацій та їх робота поступово усуває існуючі державні кордони та об'єднує (на економічній основі) нові громади за межами територіального, соціального, культурного та політичного спрямування. Відродження корпоративізму витісняє систему, засновану на принципі «rule of law», і створює благодатний ґрунт для повернення до системи відокремлення окремих соціальних груп як основи соціального порядку.

Сучасні правові системи не мають лінійної структури та чіткої ієрархії. Вони – «складна ієрархія», переплетення «дивних циклів» правовідносин, які Марк Ван Хоуке, з метою уникнення абстракції називає «циркуляцією», хоча їх краще пояснити терміном «мережа» [5]. Таким чином, існує правотворчість, «байдужа» до суверенітету та територіальних кордонів, що є поліцентричною системою. При цьому необхідно враховувати, що держави як суб'єкти міжнародного права, не можуть безпосередньо застосовувати в своїх зовнішньоторговельних відносинах норми і принципи міжнародного права до тих пір, поки ці правові норми і принципи не стануть частиною національного законодавства шляхом прийняття відповідного внутрішньодержавного законодавчого акту. І проблема полягає не в тому, що недосконаліми є міжнародні організації або ж правове забезпечення їх діяльності.

Заслуговує на увагу теза Н. Сандху про те, що невеликі країни зазвичай відмовляються від членства в СОТ не у зв'язку із недоліками цієї системи. Такий вибір пов'язаний, скоріше, із уподобаннями самих країн, які сприймають участь у цій міжнародній спільці, як захід, не вартий уваги. Оскільки СОТ – система, що самоорганізується, країни повинні бути готові інвестувати свої ресурси й використовувати усі потенціальні можливості, які система пропонує. Відмова від членства значною мірою є проблемою, пов'язаною із внутрішніми причинами, то реформаторська ініціатива повинна надходити від самих країн при усвідомленні з їх боку проблемних аспектів і тісної взаємодії уряду і приватного сектору» [4, с.146].

Таким чином, пошук ефективних правових механізмів, які б урівноважили інтереси відмінних за своїм економічним потенціалом держав, не завжди є успішним через гетерархічний характер, притаманний міжнародному правовому регулюванню. А приєднання держав до уніфікованої практики правового регулювання міжнародних економічних відносин при відсутності узгодженості між національними і правовими механізмами не дає очікуваних позитивних ефектів.

Глобалізація актуалізувала питання співвідношення держави і міжнародної співтовариства, національного права і міжнародного права, відкрила нові грані розуміння суверенітету, міжнародної правової норми, ролі міждержавних об'єднань і організацій. А отже, піднятися на новий щабель цивілізаційного розвитку людство зможе лише за умови докорінного переосмислення структури міжнародних економічних і соціокультурних зв'язків, коригування зовнішньополітичних установок, правової узгодженості у діяльності міждержавних спілок.

1. Allen, D. (2012). The Common Foreign and Security Policy. In E. Jones, A. Menon & S. Weatherill (Eds.). *The Oxford Handbook of the European Union* (pp. 643-658). Oxford: Oxford University Press.

2. Chang, H.-J. (2002). *Kicking Away the Ladder: Development Strategy in Historical Perspective*. London: Anthem Press

3. Corvaglia, M.A. & Li, K. (2018) Extraterritoriality and public procurement regulation in the context of global supply chains governance. *Europe and the World: A law review*, 2(1): 6.

4. Sandhu, N. (2016). Member participation in the WTO dispute settlement system: can developing countries afford not to participate? *Journal of Law and Jurisprudence*, 5 (1), 146-174.

5. Hoecke, M.V. (2014). European legal cultures in the context of globalization. *Proceedings of higher educational institutions. Jurisprudence*, 6(317), 6-24.